



INŠTITÚT PRE ĽUDSKÉ PRÁVA
A RODINNÚ POLITIKU

PATRIK DANIŠKA

PRÁVO RODIČOV POCHOVAŤ POTRATENÉ DIEŤA

November 2020



Právo rodičov pochovať potratené dieťa

Ktorýkoľvek z rodičov má právo písomne požiadať zdravotnícke zariadenie o vydanie pozostatkov svojho potrateného dieťaťa, a to v lehote štyroch dní od potratu, resp. predčasného odňatia plodu. Rodič je oprávnený požiadať zdravotníka o poskytnutie príslušného tlačiva, ako aj o pomoc s jeho vyplnením. Zdravotnícke zariadenie má potom povinnosť bezodkladne vydať pozostatky potrateného dieťaťa poverenej pohrebnej službe na pochovanie. V prípade, ak bola nariadená pitva, pozostatky vydá pohrebnej službe pracovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou po vykonaní pitvy.

Ošetrojúci zdravotnícky pracovník gynekologicko-pôrodnického oddelenia má v rámci poučenia a informovaného súhlasu povinnosť informovať rodičov o ich práve požiadať o vydanie pozostatkov potrateného dieťaťa na pochovanie, pričom od 1. januára 2020 musí mať toto poučenie písomnú formu.

Zákonná úprava práva rodičov vyžiadať si potratený plod

Strata nenarodeného dieťaťa je pre mnohých rodičov veľmi bolestivá skúsenosť, zvlášť ak sa na dieťa tešili a vytvorili si k nemu citové puto. Pre lepšie vyrovnanie sa s touto stratou môže rodičom pomôcť pohreb potrateného dieťaťa, podobne ako je tomu pri smrti inej blízkej osoby. Niektorí rodičia tiež môžu vnímať potrebu pochovať pozostatky potrateného dieťaťa ako imperatív svojho svedomia.

Ak je dieťa potratené v domácom prostredí, rodičia ho môžu slobodne pochovať. Aj v prípade, ak k potratu dôjde v zdravotníckom zariadení, majú rodičia právo vyžiadať si telo svojho dieťaťa na pochovanie. Toto právo vyplýva zo *Zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v znení neskorších predpisov* (ďalej len „**Zákon**“), ktorý stanovuje:

„Rodič potrateného ľudského plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu môže najneskôr do štyroch dní od vzniku tejto skutočnosti písomne požiadať poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o jeho vydanie poverenej pohrebnej služby na pochovanie.“¹

Zákon súčasne upravuje povinnosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti:

„Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je ďalej povinný
e) vydať bezodkladne potratený ľudský plod alebo predčasne odňatý ľudský plod okrem biologického materiálu určeného na biotické vyšetrenie
1. poverenej pohrebnej služby na pochovanie, ak rodič o jeho vydanie písomne požiadal, alebo
2. na vykonanie pitvy.“²

¹ § 3 ods. 7 Zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve, prvá veta

² § 5 ods. 2 písm. e) Zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve



Zdravotnícke zariadenie má teda povinnosť vydať pozostatky potrateného dieťaťa pohrebnej službe, poverenej rodičom. Ak však bola nariadená pitva, pohrebnej službe vydá pozostatky pracovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou po vykonaní pitvy. Časť pozostatkov, ktorá bola použitá na bioptické vyšetrenie, sa nevydáva.

Ako osobu oprávnenú požiadať o vydanie telesných pozostatkov dieťaťa označuje zákon „rodiča“, to znamená, že **toto právo má ktorýkoľvek z rodičov**, teda matka aj otec dieťaťa, prípadne obaja rodičia súčasne. Ak by jeden z rodičov uplatnil právo na vydanie potrateného plodu a druhý by s tým nesúhlasil, právo rodiča–žiadateľa tým nie je dotknuté.

Lehota, v ktorej má rodič právo požiadať o vydanie pozostatkov potrateného dieťaťa, je štyri dni od potratu, resp. predčasného odňatia plodu. Ide tu o nové ustanovenie, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 2020. Po túto dobu je **poskytovateľ zdravotnej starostlivosti povinný uchovať pozostatky potrateného dieťaťa** spôsobom, ktorý neznemožní výkon práva rodičov na ich vydanie; a to aj v prípade, ak rodičia spočiatku neprejavia záujem o vydanie pozostatkov. Zákon im dáva lehotu štyroch dní, aby si túto záležitosť premysleli a o vydanie potrateného dieťaťa požiadali.

Keďže ide o lehotu určenú podľa dní, v zmysle Občianskeho zákonníka sa lehota začína dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok.³ Ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.⁴

Zákon nelimituje možnosť vyžiadať pozostatky len na prípady spontánneho, či zamlknutého potratu. Preto **možnosť požiadať o vydanie pozostatkov je zachovaná aj v prípade umelého potratu** (umelého prerušenia tehotenstva), hoci je to málo pravdepodobné.

Iné osoby ako rodičia nemajú právo žiadať o vydanie pozostatkov potrateného dieťaťa. Avšak, tak, ako pri iných právnych úkonoch, aj v tomto prípade je zachovaná možnosť podať **žiadost' o vydanie pozostatkov dieťa prostredníctvom splnomocnenej osoby**. Podpis na plnomocenstve nie je potrebné overovať.

Zákon nijako neobmedzuje právo požiadať o vydanie pozostatkov dieťaťa ani z pohľadu štádia tehotenstva. O vydanie pozostatkov možno požiadať, ak k potratu došlo v akomkoľvek štádiu dokázaného tehotenstva.⁵

Zákon výslovne pamätá aj na situáciu, **ak pozostatky dieťaťa nie je možné oddeliť od iných tkanív.** V takomto prípade budú pozostatky potrateného dieťaťa vydané „vrátane biologických zvyškov po potrate, ak sa nedajú od ľudského plodu oddeliť“.⁶

³ § 122 ods. 1 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

⁴ § 122 ods. 3 Zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

⁵ Dôvodová správa k návrhu zákona č. 398/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, osobitná časť k bodu 2

⁶ § 3 ods. 7 Zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve



V skorších štádiách tehotenstva teda pôjde skôr o pozostatky pripomínajúce tkanivo. Naopak, ak dôjde k vyňatiu dieťaťa vo vyšších štádiách tehotenstva, telo dieťaťa môže byť rôzne poškodené. Je preto vhodné rodičov o týchto skutočnostiach vopred citlivo informovať.

Písomná informačná povinnosť zdravotníkov voči rodičom

Dôležitú zmenu k zlepšeniu informovanosti rodičov o ich práve pochovať potratené dieťa zaviedla novela *Zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* (ďalej len „**Zákon o zdravotnej starostlivosti**“), ktorá s účinnosťou od 1. januára 2020 doplnila do ustanovení o poučení a informovanom súhlase nasledovnú povinnosť:

„Ošetrujúci zdravotnícky pracovník poskytovateľa ústavnej starostlivosti, ktorý poskytuje zdravotnú starostlivosť v špecializačnom odbore gynekológia a pôrodníctvo, je povinný bezodkladne písomne informovať rodiča potrateného ľudského plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu, že môže písomne požiadať o vydanie potrateného ľudského plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu poverenej pohrebnej službe na jeho pochovanie a o podmienkach jeho vydania podľa osobitného predpisu; ďalej je povinný písomne ho poučiť, že ak nepožiadá o vydanie potrateného ľudského plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu, bude plod spálený v spaľovni odpadov podľa osobitného predpisu.“⁷

Od začiatku roka 2020 platia nové poučovacie pravidlá zdravotníkov voči rodičom. Novinkou je najmä to, že **poučenie musí byť písomné** (doposiaľ stačila ústna forma), a tiež to, že poučenie musí obsahovať informáciu o skutočnosti, že v prípade ak si rodičia nevyžiadajú pozostatky potrateného dieťaťa na pochovanie, tie budú spálené v spaľovni odpadov.

Určenie, kto je rodič dieťaťa

Držiteľom práva na vydanie potrateného plodu je rodič potrateného plodu, teda jeho matka a otec.

V zmysle našej právnej úpravy je matkou žena, ktorá dieťa porodila.⁸ Keďže prípad potratu je špecifický v tom, že nenastal pôrod, materstvo sa určí obdobne ako by tomu bolo v prípade pôrodu, a teda matkou je žena, ktorá dieťa potratila.

Náročnejšie môže byť určenie otcovstva. Tu opäť treba primerane aplikovať ustanovenia *Zákona o rodine*. V prvom rade sa za otca dieťaťa považuje manžel

⁷ § 6 ods. 11 *Zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov* (ďalej len „**Zákon o zdravotnej starostlivosti**“)

⁸ § 82 ods. 1 *Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* (ďalej len „**Zákon o rodine**“)



matky. Ak je teda matka, ktorá potratila, vydatá, za otca potrateného dieťaťa sa považuje jej manžel.⁹ V zmysle tejto domnienky by sa za otca považoval aj bývalý manžel, ak bol s matkou zosobášený v čase, keď otehotnela.

Ak matka nie je vydatá, otcovstvo je možné určiť **súhlasným vyhlásením oboch rodičov.**¹⁰ Zákon o rodine stanovuje, že súhlasné vyhlásenie rodičov musí byť urobené pred matričným úradom alebo pred súdom. Ide však primárne o prípady, kedy sa narodenie dieťaťa zapisuje do matriky (problematike zápisu do matriky sa venujeme neskôr). Domnievame sa teda, že na účely vydania potrateného plodu, ktorý sa *nezapisuje* do matriky, ako aj s ohľadom na sledovanie účelu, ktorým je efektívny výkon práva rodičov na pochovanie svojho dieťaťa, treba tieto ustanovenia aplikovať primerane – a teda v našom prípade treba považovať za postačujúce aj súhlasné vyhlásenie rodičov urobené voči poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, ktorému je žiadosť určená.

Rozdielne postupy pri potrate a pôrode mŕtveho dieťa

Od *potratu* treba odlišiť *pôrod mŕtveho dieťaťa*, kedy sa na vydávanie pozostatkov, nakladanie s týmito pozostatkami a ich pochovávanie, vzťahujú odlišné pravidlá.

Pri pôrode mŕtveho dieťaťa sa dieťa zapisuje do matriky, a to do knihy narodení (do knihy úmrtí sa *nezapisuje*).¹¹ V prípade narodenia mŕtveho dieťaťa sa ustanovenia o práve rodičov na vydanie potrateného plodu neaplikujú a teda ani žiadosť na vydanie pozostatkov nie je potrebná. Pochovanie mŕtvonarodeného dieťaťa je nevyhnutné zabezpečiť priamo na základe Zákona, rovnako ako je tomu pri úmrtí napríklad dospelého človeka.

Ak však ide o potrat, o vydanie pozostatkov dieťaťa musia rodičia písomne požiadať. Telo potrateného dieťaťa sa v zmysle príslušnej odpadovej legislatívy¹² považuje za odpad zo zdravotnej starostlivosti, rovnako ako ostatné časti alebo orgány ľudského tela (napríklad po amputácii). Ak by rodičia nepožiadali o vydanie potrateného plodu, podľa zákona by sa ako iný obdobný odpad spálil v spaľovni odpadov (jeho uloženie na skládku je zakázané).¹³ Zákon však dáva možnosť

⁹ Z tohto pravidla môže existovať výnimka, ak by bolo otcovstvo zapreté. Táto situácia si však vyžaduje istý čas, keďže je spojená so súdnym procesom, takže na účely podania žiadosti o vydanie potrateného dieťaťa, alebo prevzatie pozostatkov, nie je zapretie otcovstva veľmi realistická možnosť. Ak je žena vydatá, za otca teda treba považovať manžela matky.

¹⁰ Porovnaj §§ 90 až 92 Zákona o rodine

¹¹ Pozri § 13 ods. 2 a § 15 ods. 2 Zákona č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov

¹² Pozri Podskupinu 18 01 Odpady z pôrodníckej starostlivosti, diagnostiky, liečby alebo zdravotnej prevencie v Zozname odpadov, ktorý tvorí Prílohu č. 1 k vyhláske č. 365/2015 Z. z. ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov. V zmysle kategorizácie odpadov ide o *obyčajný odpad*, s výnimkou odpadu, ktorého zber a zneškodňovanie podlieha osobitným požiadavkám z hľadiska prevencie nákazy (a považuje sa z tohto dôvodu za *nebezpečný odpad*). V prípade, ak by bol potratený plod považovaný za nebezpečný odpad, nebráni to jeho pochovaniu, museli by ale byť zachované obdobné bezpečnostné pravidlá, ako v prípade pochovania iného kontaminovaného ľudského tela.

¹³ §3 ods. 8 Zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve: „Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, u ktorého došlo k potrateniu ľudského plodu alebo k predčasnemu odňatiu ľudského plodu, ak rodič nepožiadala o jeho vydanie na pochovanie podľa odseku 7 a nepoužil sa na vedecké účely alebo



rodičom, aby požiadali o vydanie potrateného plodu poverenej pohrebnej službe na pochovanie.¹⁴

Hranica medzi potratom a pôrodom mŕtveho dieťaťa

Hranica, do ktorej sa smrť dieťaťa považuje za potrat a od ktorej za narodenie mŕtveho dieťaťa, nie je od 1. januára 2020 v našej vnútroštátnej legislatíve definovaná.¹⁵ To spôsobuje aplikačné problémy.

Z právneho hľadiska je významná najmä právna úprava Európskej únie, podľa ktorej je relevantnou hranicou 1. **pôrodná hmotnosť 500 g**, alebo ak kritérium pôrodnej hmotnosti nie je splnené 2. **gestačný vek 22 dovŕšených týždňov**, alebo ak ani jedno z predchádzajúcich kritérií nie je splnené 3. **dĺžka od temena po pätu 25 cm**.¹⁶ Rovnaká hranica je určená aj Svetovou zdravotníckou organizáciou.^{17 18}

Treba však upozorniť, že prax na Slovensku zatiaľ nebola zosúladená s uvedenými definíciami, a napríklad príslušné hlásenia zdravotného stavu¹⁹ vychádzajú z hranice medzi potratom a pôrodom určenej ako 1000 g hmotnosti plodu, resp. 28. týždeň tehotenstva. Z právneho hľadiska má však prednosť nariadenie Európskej únie, ktoré je na Slovensku priamo aplikovateľné.

Postup poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a vzor žiadosti

Rodič má právo o vydanie pozostatkov potrateného dieťaťa požiadať poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, a to písomnou žiadosťou. Ošetrojúci zdravotnícky pracovník poskytovateľa ústavnej starostlivosti v špecializačnom odbore gynekológia

výučbové účely a ak neexistuje podozrenie z trestného činu, je povinný zabezpečiť jeho spopolnenie v spaľovni, ktorá splňa požiadavky podľa osobitného predpisu.“

¹⁴ Zákon ustanovuje pravidlá a povinnosti prevádzkovateľov pohrebnej služby a krematórií súvisiace s prevzatím potrateného alebo predčasne odňatého ľudského plodu. Pohrebné služby, krematóriá a pohrebiská majú zo Zákona tiež povinnosť upravovať spôsob evidencie o pochovávaní potrateného dieťaťa, takže by mali byť dostatočne pripravené aj na vybavenie žiadosti o pochovanie potrateného dieťaťa.

¹⁵ Túto hranicu upravovala Vyhláška č. 22/1988 Zb. o povinných hláseniach súvisiacich s ukončením tehotenstva, tá však bola s účinnosťou od 1. 1. 2020 zrušená zákonom č. 398/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Táto vyhláška stanovovala ako hranicu hmotnosť plodu 1000 g, resp. 28. týždeň tehotenstva.

¹⁶ Článok 3 Nariadenia komisie (EÚ) č. 328/2011 z 5. apríla 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1338/2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pokiaľ ide štatistiku o príčinách smrti

¹⁷ WHO: International statistical classification of diseases and related health problems. - 10th revision, Instruction manual, edition 2010, s. 152 – 153, https://www.who.int/classifications/icd/ICD10Volume2_en_2010.pdf?ua=1

¹⁸ WHO: Definitions and Indicators in Family Planning Maternal & Child Health and Reproductive Health Used in the WHO Regional Office for Europe, revised March 1999 & January 2001, s. 1 – 2, <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/108284/E68459.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹⁹ Pozri Metodické pokyny k 3. Správa o novorodencovi a 4. Hlásenie o spontánnom potrate a umelom prerušení tehotenstva: http://www.nczisk.sk/Statisticke-zistovania/Hlasenia_zdravotneho_stavu_obyvateľstva/Pages/Hlasenia-zdravotneho-stavu-2020.aspx



a pôrodníctvo má povinnosť písomne informovať rodiča o jeho práve vyžiadať si pozostatky potrateného dieťaťa na pochovanie.

Ak rodič potrateného dieťaťa požiada o jeho vydanie na pochovanie, **poskytovateľ zdravotnej starostlivosti vyplní v spolupráci s rodičom žiadosť**, ktorej vzor je uvedený v *Prílohe č. 1a k zákonu č. 131/2010 Z. z.*²⁰

To znamená, že subjektom zodpovedným za vyplnenie žiadosti je zdravotnícke zariadenie, no má to spraviť v spolupráci s rodičom, ktorý potom žiadosť aj podpíše. Zariadenie by teda malo mať k dispozícii tlačivo žiadosti, a malo by tiež zabezpečiť zdravotníckeho pracovníka, ktorý túto žiadosť v spolupráci s rodičom vyplní.

Vzor žiadosti prikladáme aj ako prílohu k tomuto dokumentu.

Žiadosť sa vyhotoví **v prvopise a dvoch kópiách**, pričom prvopis žiadosti je súčasťou zdravotnej dokumentácie, jedna kópia je určená pre rodiča a druhá pre poverenú pohrebnú službu.

Ak sa na potratenom ľudskom plode alebo predčasne odňatom ľudskom plode má vykonať pitva, žiadosť sa vyhotoví v prvopise a troch kópiách, tretia kópia spolu s dokumentáciou je určená pracovisku úradu pre dohľad.

Pozostatky potrateného dieťaťa potom vydá na pochovanie buď poskytovateľ zdravotnej starostlivosti (ak sa pitva nekoná), alebo pracovisko úradu pre dohľad (ak sa pitva koná), a to pohrebnej službe, ktorá predloží doklad o tom, že je poverenou pohrebnou službou.

Zákon hovorí, že poskytovateľ zdravotnej starostlivosti vydá potratený plod „**bezodkladne**“. Tu je však dôležité upozorniť, že v právnej terminológii bezodkladne neznamená okamžite, ale skôr v primeranej lehote vzhľadom na povahu úkonu, resp. bez zbytočného odkladania.

Ako sme už uviedli vyššie, **lehota, v ktorej má rodič právo požiadať o vydanie pozostatkov potrateného dieťaťa, je štyri dni od potratu, resp. predčasného odňatia plodu**. (čo s prihliadnutím na pravidlá počítania času môže byť aj viac, ako štyri kalendárne dni.) Po celú túto dobu sú poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ale aj pracovisko úradu pre dohľad v prípade, ak sa koná pitva, povinní uchovať pozostatky potrateného dieťaťa spôsobom, ktorý neznemožní výkon práva rodičov na ich vydanie.

Celkovo platí, že pri zaobchádzaní s pozostatkami potratených detí a napĺňaní zákona treba pamätať na účel tohto zákona, ktorým je umožniť výkon práva rodiča na pochovanie svojho potrateného dieťa.

²⁰ Príloha č. 1a k zákonu č. 131/2010 Z. z. je dostupná na: https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/prilohy/SK/ZZ/2010/131/20200101_5212871-2.pdf



Informovanie o možnostiach psychologickej a inej pomoci rodičom

Mnohí rodičia prežívajú pri strate nenarodeného dieťaťa silný smútok, ale tiež dlhotrvajúce psychické problémy ako je depresia a úzkosť.²¹ **K lepšiemu vyrovnaniu sa s takto prežívanou stratou môže pomôcť práve pohreb dieťaťa**, podobne ako je tomu pri strate inej blízkej osoby. Citlivé sprostredkovanie informácie o možnosti pochovania nenarodeného dieťaťa, ako aj citlivý prístup zdravotníckych pracovníkov v tejto téme môže mnohým rodičom pomôcť lepšie sa vysporiadať s bolestivou situáciou. Je dôležité si uvedomiť, že **pocit'ovanie smútku je úplne normálne a rodičia majú právo sa vysmútiť**. Smútok je liečivý, čo platí pri strate nenarodeného dieťaťa rovnako, ako pri strate iného blízkeho človeka. Negovanie smútku, či zľahčovanie straty, hoci aj dobre mienené, môžu byť kontraproduktívne. **Na mieste je sústrasť so smútiacimi rodičmi, rovnako ako ju prejavujeme pri strate akejkol'vek inej blízkej osoby.**

Je dobré, aby zdravotnícki pracovníci, ktorí prichádzajú do kontaktu s rodičmi, poznali aj organizácie alebo odborníkov, ktorí vedú poskytnúť psychologickú, duchovnú, alebo inú pomoc pri strate nenarodeného dieťaťa a v prípade potreby boli schopní takéto informácie poskytnúť. Tu si dovoľujeme upozorniť na špecializované združenia, ktoré sa venujú problematike potratu:

Projekt Ráchel²² je služba emocionálneho a duchovného uzdravenia žien i mužov zranených skúsenosťou potratu. Zameriavajú sa na prípady umelého potratu, ale svoju pomoc poskytujú aj ľuďom po spontánnom potrate. Okrem iného organizujú aj skupinový víkendový program Ráchelina vinica. Pomoc je vedená prevažne v kresťanskom duchu, no je otvorená pre všetkých.

Poradňa Alexis²³ poskytuje sociálne a psychologické poradenstvo pri nečakanom tehotenstve, ale aj pomoc ľuďom trpiacim následkami spontánneho či umelého potratu.

TÓBI²⁴ – na Slovensku pôsobí aj špecializované občianske združenie TÓBI, ktoré poskytuje poradenstvo, odbornú a praktickú pomoc rodičom potrateného dieťaťa. Pomáhajú rodičom s vybavovaním žiadosti o vydanie telesných pozostatkov dieťaťa zo zdravotníckeho zariadenia a poskytujú aj pomoc pri pochovávaní dieťaťa.

V prípade potreby je možné rodičom sprostredkovať kontakt na tieto organizácie.

Právne poradenstvo k téme pochovávania potratených plodov radi poskytneme aj v Inštitúte pre ľudské práva a rodinnú politiku, o.z.. V prípade potreby sa na nás neváhajte obrátiť.

²¹ Blackmore E. R., et al., Previous prenatal loss as a predictor of perinatal depression and anxiety. The British Journal of Psychiatry, máj 2011; 198(5):373-8. doi: 10.1192/bjp.bp.110.083105. Dostupné na <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21372060>

²² Pozri rachel.rodinabb.sk, email: rachel@rodinabb.sk, tel.: 0911 911 794

²³ Pozri www.alexisporadna.sk, email: poradna@alexisporadna.sk, tel.: 0911 350 200, 0917 350 200

²⁴ Pozri oz-tobi.webnode.sk, email: oz.tobi.web@gmail.com, tel: 0915 214 915



Záver

Zákon hovorí, že rodič potrateného alebo predčasne odňatého ľudského plodu môže písomne požiadať poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o jeho vydanie na pochovanie. Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je potom povinný plod bezodkladne vydať poverenej pohrebnej službe na pochovanie. V prípade, ak sa koná pitva, je plod povinné vydať patologicko-anatomické pracovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

S účinnosťou od 1. januára 2020 má ošetrojúci zdravotnícky pracovník gynekologicko-pôrodnického oddelenia povinnosť v rámci poučenia a informovaného súhlasu informovať rodičov o ich práve požiadať o vydanie pozostatkov potrateného dieťaťa na pochovanie v písomnej forme.

Toto právo patrí obom rodičom, teda matke aj otcovi dieťaťa. Matkou sa vždy myslí žena, ktorá potratila. Ak je matka vydatá, za otca dieťaťa sa považuje manžel matky. Ak matka nie je vydatá, otcovstvo je možné určiť súhlasným vyhlásením oboch rodičov.

Rodič má právo požiadať o vydanie pozostatkov v lehote štyroch dní od zákroku.

O vydanie pozostatkov môže rodič požiadať, ak k potratu došlo v akomkoľvek štádiu tehotenstva. V prípade, ak pozostatky dieťaťa nie je možné oddeliť od iných tkanív, budú pozostatky potrateného dieťaťa vydané spolu s ostatnými biologickými zvyškami po potrate.

Od potratu treba odlíšiť prípad narodenia mŕtveho dieťaťa – rozdiel, kedy ide o potrat, a kedy už o narodenie mŕtveho dieťaťa sme v texte definovali. Z praktického hľadiska je dôležité to, že v prípade potratu si musia rodičia vydanie pozostatkov dieťaťa na pochovanie písomne vyžiadať, inak bude plod spálený v spaľovni. V prípade mŕtvonarodeného dieťaťa sa robí zápis do matriky, žiadosť o vydanie plodu sa nevyhotovuje a plod treba vždy pochovať.

Žiadosť o vydanie plodu musí byť písomná, pričom rodič je oprávnený požiadať zdravotníka o poskytnutie tlačiva, ako aj o pomoc s jeho vyplnením. Vzor žiadosti prikladáme k tomuto dokumentu.

Zdravotnícke zariadenie má povinnosť vydať plod bezodkladne, čo v právnej terminológii znamená v primeranej lehote vzhľadom na povahu úkonu, resp. bez zbytočného odkladania.

V texte dávame do pozornosti možnosť sprostredkovať rodičom aj informáciu o organizáciách poskytujúcich psychologickú, či inú pomoc po potrate.

Obsah tohto dokumentu nájdete aj na stránke
www.hfi.sk/images/pochovanie.pdf

Vzor žiadosti:

**Žiadosť rodiča o vydanie potrateného ľudského plodu
alebo predčasne odňatého ľudského plodu na pochovanie**

.....
(meno a priezvisko rodiča potrateného plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu)

Adresa bydliska:

Číslo OP: _ _ _ _ _

Kontakt (telefón / e-mail)*:

týmto žiadam o vydanie potrateného ľudského plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu

Dátum ukončenia tehotenstva: _ _ . _ _ . _ _ _ _

Hmotnosť plodu*: gramov

na pochovanie poverenej pohrebnej služby.

Dátum spísania žiadosti: _ _ . _ _ . _ _ _ _

Podpis rodiča:

Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti:

(podpis ošetrojúceho zdravotníckeho pracovníka
a odtlačok pečiatky)

**Potratený ľudský plod alebo predčasne odňatý ľudský plod odovzdaný pracovisku úradu pre dohľad
na vykonanie pitvy**

Dátum prevzatia: _ _ . _ _ . _ _ _ _

Za pracovisko úradu pre dohľad:

(podpis a odtlačok pečiatky)

**Potratený ľudský plod alebo predčasne odňatý ľudský plod odovzdaný poverenej
pohrebnej službe na pochovanie**

.....
(názov a adresa pohrebnej služby)

Dátum prevzatia pohrebnou službou: _ _ . _ _ . _ _ _ _

Za poverenú pohrebnú službu:

(meno, priezvisko, podpis a odtlačok pečiatky)

*) Nepovinný údaj.